

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

для студентів

спеціальності _____ 051 Економіка _____

освітнього рівня _____ першого (бакалаврського) _____

освітньої програми _____ 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика _____

Київ – 2023

Розробники:

Лойко Валерія Вікторівна, доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки Київського університету імені Бориса Грінченка

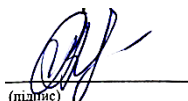
Викладачі:

Лойко Валерія Вікторівна, доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 1 вересня 2022 р. № 1.

Завідувач кафедри

(підпис)

А.В. Шлапак

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика

01.09.2022 р.

Керівник освітньої програми

Ю.М. Жукова

Робочу програму перевірено

01.09. 2022 р.

Заступник директора/декана

О.О. Казак

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. (Шлапак А.В.), "1" 09 2023 р., протокол № 11

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) "____" ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) "____" ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) "____" ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 кредитів / 180 годин	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	6	
Обсяг кредитів	6	
Обсяг годин, в тому числі:	180	
Аудиторні	84	
Модульний контроль	12	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	54	
Форма семестрового контролю	екзамен	

Мета дисципліни формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємства (організації).

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати у студентів розуміння основних економічних понять і термінів;
- сформувати здатність самостійно мислити, ідентифікувати та аналізувати різні види господарських операцій;
- закріпити комплекс економічних знань і засвоєння досягнень теорії і практики економічного управління підприємством.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- категоріальний апарат економіки;
- нормативно-законодавчу базу України, яка регулює економічну діяльність;
- економічні основи функціонування підприємств у сучасних умовах;
- методи формування та оцінки ефективності функціонування капіталу підприємства (інтелектуального, основного, оборотного);
- методику формування витрат і результатів господарської діяльності підприємства;

– способи мотиваційного впливу, що забезпечують ефективне господарювання;

вміти:

- застосувати отримані знання в практичній діяльності роботи економіста;
- застосувати отримані знання для проведення аналітичних розрахунків;
- застосувати отримані знання при складанні бізнес-планів розвитку підприємства.

Програмні компетентності

ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 7	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
СК 2	Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.
СК 7	Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.
СК 8	Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.
СК 10	Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.
СК 11	Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
СК 12	Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
СК 13	Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 10	Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності.
РН 11	Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних та трудових відносин.
РН 12	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та інтерпретувати отримані результати.
РН 18	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
РН 19	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.
РН 21	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз і синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний к	
Змістовий модуль 1. Підприємство у системі господарювання							
Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	6	2	-	2	-	-	2
Тема 2. Основи підприємництва	6	2	-	2	-	-	2
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 4. Види організаційних структур управління підприємством.	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	26	8	-	8	-	2	8
Змістовий модуль 2. Капітал підприємства							
Тема 5. Основний капітал	8	2	-	2	-	-	4
Тема 6. Оборотний капітал.	8	2	-	2	-	-	4
Тема 7. Інтелектуальний капітал	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	24	6	-	6	-	2	10
Змістовий модуль 3. Виробничі та кадрові ресурси підприємства							
Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 9. Оплата праці.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 10. Обґрунтування виробничої програми підприємства.	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	-	6	-	2	6
Змістовий модуль 4. Ресурсна база розвитку підприємства.							
Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 12. Інвестиції.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 13. Інноваційна діяльність.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 14. Організація операційної діяльності.	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	26	8		8		2	8
Змістовий модуль 5. Результати діяльності і ефективність виробництва							
Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його продукцію.	6	2	-	2	-	-	2

Тема 16. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	8	2	-	2	-	-	4
Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	8	2	-	2	-	-	4
Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	30	8		8		2	12
Змістовний модуль 6. Сучасні трансформаційні моделі підприємств							
Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 20. Трансформація і реструктуризація підприємств.	8	2	-	2	-	-	4
Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.	8	2	-	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	24	6	-	6	-	2	10
Семестровий контроль	30	-	-	-	-	-	-
Усього	180	42	-	42	-	12	54

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Підприємство у системі господарювання

Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.

Види підприємств, їх характеристика. Господарська діяльність та ознаки її здійснення. Підприємство як суб'єкт господарювання. Класифікація підприємств. Об'єднання підприємств. Форми добровільного й інституційного об'єднання підприємств та організацій: мета їх створення, особливості та ефективність діяльності.

Тема 2. Основи підприємництва.

Підприємництво як сучасна форма господарювання. Принципи, складові та функції підприємництва. Форми та види підприємництва. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки в підприємницькій діяльності. Міжнародне підприємництво. Моделі підприємницької діяльності.

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Макросередовище та мікросередовище: поняття й загальна характеристика. Ринкове середовище функціонування підприємств. (сутність, функції і типи). Ринок та ринкова інфраструктура. Нормативно-правові акти, які регулюють діяльність підприємств в Україні.

Тема 4. Види організаційних структур управління підприємством.

Виробнича і загальна структура підприємства. Функції процесу управління. Сутність і особливості понять: управління; принципи управління; функції управління; організація мотивації. Методи управління та їх класифікація. Види

управління. Організаційні структури управління підприємством: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізійна, матрична.

Змістовий модуль 2. Капітал підприємства

Тема 5. Основний капітал.

Сутність понять «основний капітал» та «основні фонди (засоби) підприємства». Класифікація основних фондів підприємства. Амортизаційні відрахування. Розрахунок величини амортизаційних відрахувань із застосуванням різних методів. Показники оцінки стану та ступеня використання основних засобів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства.

Тема 6. Оборотний капітал.

Сутність понять «оборотний капітал» та «оборотні засоби підприємства». Структура оборотних засобів. Нормування оборотних засобів. Розрахунок нормативів окремих елементів оборотних засобів. Визначення необхідної величини оборотних засобів підприємства за різних умов господарювання. Показники оцінки та використання оборотних засобів підприємства.

Тема 7. Інтелектуальний капітал.

Сутність інтелектуального капіталу. Інтелектуальна власність. Інтелектуальні продукти. Захист інтелектуальної власності. Нематеріальні ресурси та активи підприємства. Способи оцінки та амортизації нематеріальних активів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання інтелектуального капіталу підприємства.

Змістовий модуль 3. Виробничі та кадрові ресурси підприємства

Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці.

Сутність поняття «персонал підприємства». Сутність категорій: трудові ресурси, персонал; категорії персоналу; професія; спеціальність; кваліфікація; структура; чисельність персоналу; кадрова політика; оцінка персоналу; продуктивність праці; трудомісткість. Склад та структура персоналу підприємства. Сутність поняття продуктивності праці та її види. Методи розрахунку продуктивності праці. Фактори підвищення продуктивності праці на підприємстві. Показники стану та руху персоналу на підприємстві.

Тема 9. Оплата праці.

Сутність поняття «оплата праці». Мінімальна заробітна плата та її динаміка. Організація оплати праці на підприємстві. Форми і системи оплати праці. Порядок розрахунку оплати праці за різними системами. Податки. Динаміка доходів населення України. Питома вага оплати праці в доходах населення.

Тема 10. Обґрунтування виробничої програми підприємства.

Планування виробничої програми. Основні показники виробничої програми. Сутність категорій: виробнича програма; номенклатура; асортимент; натуральні та вартісні показники; обсяг виробництва продукції, товарна продукція, незавершене виробництво; оптимальна виробнича програма; виробнича потужність.

Змістовий модуль 4. Ресурсна база розвитку підприємства.

Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.

Матеріальне забезпечення виробництва. Технічне забезпечення виробництва. Служба матеріально-технічного постачання та її завдання. Складання матеріальних балансів. Оперативне управління виробничими процесами. Цілі та функції виробничої логістики. Основні положення логістичної концепції.

Тема 12. Інвестиції.

Сутність інвестицій. Капітал, реальні та фінансові інвестиції. Джерела фінансування інвестицій. Врахування фактору часу в інвестиційних розрахунках. Показники ефективності реальних та фінансових інвестицій.

Тема 13. Інноваційна діяльність.

Сутність поняття «інновація». Класифікація інновацій. Характеристика глобальних та локальних нововведень. Характеристика інноваційної діяльності підприємства. Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності. Інноваційні процеси. Інноваційний продукт. Інноваційне підприємство. Функції та значення технополісу, технопарку та бізнес-інкубатора. Інноваційний проект. Економічна ефективність технічних і організаційних нововведень.

Тема 14. Організація операційної діяльності.

Поняття операційної діяльності підприємства. Операційні ресурси в загальній структурі виробничого підприємства. Операційний (виробничий) процес на підприємстві. Класифікація виробничих процесів. Принципи організації операційної (виробничої) діяльності. Виробничий цикл і заходи щодо його скорочення. Оцінка організаційного рівня виробництва.

Змістовий модуль 5. Результати діяльності і ефективність виробництва.

Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його продукцію.

Поняття витрат та їх класифікація. Собівартість продукції (робіт, послуг). Кошторис витрат на виробництво. Калькулювання собівартості продукції. Методи калькулювання: нормативний, попередільний, позамовний, ABC-метод, «директ-костинг», «стандарт-костинг». Показники витратності виробництва.

Резерви зниження витрат на підприємстві. Ціни на продукцію (роботи, послуги) підприємства. Прямі та непрямі податки. Методи ціноутворення на підприємстві.

Тема 16. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.

Поняття про дохід і прибуток. Класифікація видів прибутку підприємств. Методика визначення фінансового результату. Чинники впливу на величину прибутку. Показники ефективності діяльності підприємства. Показник рентабельності. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності підприємства.

Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Інноваційна діяльність та її пріоритетні напрями. Сучасний стан інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах. Показники, які характеризують виробничий ефект від застосування інновації. Показники, що характеризують фінансову ефективність нововведень. Показники інвестиційної ефективності інновацій. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Конкуренція та напрями її дослідження. Аналіз сильних і слабких сторін підприємства та його основних конкурентів. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції (послуг). Конкурентоспроможність підприємства. Різновиди конкурентних стратегій. Стратегії конкурентної поведінки підприємств на ринку. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Змістовний модуль 6. Сучасні трансформаційні моделі підприємств.

Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств.

Розвиток підприємства та його основні форми. Моделі життєвих циклів і розвитку підприємств. Основні стадії процесу функціонування підприємства. Сучасні моделі розвитку підприємств у структурі стратегічного управління: структурно-ситуаційна модель, інноваційна модель, селекційна модель.

Тема 20. Трансформація і реструктуризація підприємств.

Поняття економічної трансформації підприємства. Різновиди структурних змін та їх характеристика. Класифікація можливих структурних змін. Реструктуризація підприємств та її різновиди. Організаційно-економічний механізм реструктуризації. Кінцева мета трансформаційних перетворень.

Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.

Поняття та основні принципи циркулярної економіки. Ощадливе ставлення до ресурсів. Зміна споживацької поведінки. Зміни у технологіях виробництва. Поводження із відходами. Дослідження, які були проведені на

вимогу Римського клубу, присвячені висвітленню переваг циркулярної економіки на сучасному етапі розвитку суспільства.

Контроль навчальних досягнень Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3
2	Відвідування практичних занять	1	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	3	15	4	20	4	20	3	15
4	Робота на практичних заняттях	10	4	40	3	30	3	30	4	40	4	40	3	30
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				93		76		76		93		93		76
Максимальна кількість балів			507											
Розрахунок коефіцієнта:			507 / 60 = 8,45											
Екзамен:			40											
Загалом			100											

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Підприємство у системі господарювання			
1	Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	2	5
2	Тема 2. Основи підприємництва	2	5
3	Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств.	2	5
4	Тема 4. Види організаційних структур управління підприємством.	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Капітал підприємства			
5	Тема 5. Основний капітал	4	5
6	Тема 6. Оборотний капітал.	4	5
7	Тема 7. Інтелектуальний капітал	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Виробничі та кадрові ресурси підприємства			
8	Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці.	2	5
9	Тема 9. Оплата праці.	2	5
10	Тема 10. Обґрунтування виробничої програми підприємства.	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Ресурсна база розвитку підприємства			

11	Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	2	5
12	Тема 12. Інвестиції.	2	5
13	Тема 13. Інноваційна діяльність.	2	5
14	Тема 14. Організація операційної діяльності.	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Результати діяльності і ефективність виробництва			
15	Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його продукцію.	2	5
16	Тема 16. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.	4	5
17	Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	4	5
18	Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Сучасні трансформаційні моделі підприємств			
19	Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств.	2	5
20	Тема 20. Трансформація і реструктуризація підприємств.	4	5
21	Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.	4	5
Разом		54	105

Критерії оцінювання самостійної роботи студента:

5 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, демонструє навички самостійного пошуку необхідної інформації, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання питання. Немає помилок у відповідях на питання.

4 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання. Допущено 1 помилку у відповідях на питання.

3 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання. Допущено 2 помилки у відповідях на питання.

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання. Допущено 3 помилки у відповідях на питання.

1 бал – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання. Допущено 4 помилки у відповідях на питання.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання практичних занять:

5-10 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, демонструє навички самостійного пошуку необхідної інформації, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання та ілюструє викладений матеріал власною створеною презентацією.

1-5 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо

розкриває зміст завдання, немає супроводження відповіді власною створеною презентацією.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в модульному середовищі у вигляді виконання тестових завдань за темами модуля.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу - 25.

Модульна контрольна робота при дистанційній формі навчання складається з 25 тестів.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Якщо в модулі 4 теми:

Тема перша - 6 тестів;

Тема друга - 6 тестів;

Тема третя – 6 тестів;

Тема четверта – 7 тестів.

Якщо в модулі 3 теми:

Тема перша - 9 тестів;

Тема друга - 8 тестів;

Тема третя - 8 тестів;

Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально.

При тестуванні он-лайн оцінки обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох») 1 бал виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка 0 балів;

При виконанні модульної контрольної роботи необхідно слідкувати за терміном виконання та за часовим обмеженням.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
1	Теми 1,2,3,4 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
2	Теми 5,6,7 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
3	Теми 8,9,10 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
4	Теми 11,12,13,14 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
5	Теми 15,16,17,18 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
6	Теми 19,20,21 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

Форми проведення та критерії оцінювання екзамену

Екзамен складається із 40 тестових завдань за всіма темами навчальної дисципліни. Екзамен проводиться в режимі тестування через систему moodle. Кожна правильна відповідь на тест оцінюється в 1 бал, неправильна в 0 балів. Максимальна можлива кількість балів при складанні екзамену дорівнює 40 балів.

Орієнтовні питання до екзамену:

1. Сутність поняття «підприємство».
2. Ознаки та функції підприємства.
3. Класифікація підприємств.
4. Об'єднання підприємств.
5. Характеристика підприємницької діяльності.
6. Принципи, складові та функції підприємництва.
7. Характеристика форм та видів підприємництва: виробничого, комерційного, фінансового, консультативного.
8. Моделі підприємницької діяльності: класична, інноваційна.
9. Поняття зовнішнього середовища господарювання підприємств.
10. Характеристика внутрішнього середовища (мікросередовища) діяльності підприємства.
11. Інфраструктура ринку.
12. Поняття виробничої та організаційної структур підприємства.
13. Методи та види управління підприємством.

14. Типи організаційних структур управління: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізійна, матрична, множинна.
15. Основні засоби та їх класифікація.
16. Методи оцінки основних засобів.
17. Показники ефективності використання основних засобів.
18. Методи амортизації основних засобів.
19. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів.
20. Роль оборотного капіталу в діяльності підприємства, його склад і структура.
21. Джерела формування оборотного капіталу.
22. Нормування оборотних засобів.
23. Оптимізація виробничих запасів.
24. Показники використання оборотного капіталу.
25. Вплив прискорення оборотності оборотного капіталу на ефективність діяльності підприємства.
26. Інтелектуальний капітал та його складові.
27. Характеристика нематеріальних активів підприємства та їх оцінка.
28. Вхідна інформація для обґрунтування виробничої програми підприємства.
29. Основні кінцеві показники виробничої програми.
30. Етапи формування виробничої програми.
31. Виробнича потужність підприємства.
32. Технічне забезпечення виробництва.
33. Сутність інвестицій та їх форми.
34. Класифікація інвестицій.
35. Поняття про інвестиційний проект, інвестиційну діяльність.
36. Джерела фінансування інвестиційного проекту.
37. Методи оцінки доцільності (ефективності) інвестиційного проекту.
38. Сутність поняття «інновація». Класифікація інновацій.
39. Характеристика інноваційної діяльності підприємства.
40. Інноваційні процеси. Інноваційний продукт. Інноваційне підприємство.
41. Функції та значення технополісу, технопарку та бізнес-інкубатора.
42. Оперативне управління виробничими процесами.
43. Поняття витрат та їх класифікація.
44. Собівартість продукції (робіт, послуг).
45. Кошторис витрат на виробництво.
46. Калькулювання собівартості продукції. Методи калькулювання.
47. Резерви зниження витрат на підприємстві.
48. Ціни на продукцію (роботи, послуги) підприємства.
49. Прямі та непрямі податки.
50. Методи ціноутворення на підприємстві.
51. Поняття про дохід і прибуток. Класифікація видів прибутку підприємств.
52. Методика визначення фінансового результату.
53. Показники ефективності діяльності підприємства.
54. Показник рентабельності.
55. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності підприємства.

- 56.Інноваційна діяльність та її пріоритетні напрями.
- 57.Показники, які характеризують виробничий ефект від застосування інновації.
- 58.Показники інвестиційної ефективності інновацій.
- 59.Ефект і ефективність виробництва.
- 60.Чинники зростання ефективності виробництва.
- 61.Конкурентоспроможність підприємства та методи її визначення.
62. Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємства.
- 63.Конкурентоспроможність підприємства та методи її визначення.
64. Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємства.
- 65.Сучасні моделі розвитку підприємств у структурі стратегічного управління: структурно-ситуаційна модель, інноваційна модель, селекційна модель.
- 66.Основні типи бізнес-моделей підприємства.
- 67.Характеристика 8-процесної бізнес-моделі.
- 68.Поняття економічної трансформації підприємства.
- 69.Різновиди структурних змін та їх характеристика.
- 70.Реструктуризація підприємств та її різновиди.
- 71.Поняття та основні принципи циркулярної економіки.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	0-34

Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 180 год., лекції – 42 год., практичні заняття – 42 год., модульний контроль – 12 год., самостійна робота – 54 год., семестровий контроль 30 год, підсумковий контроль – екзамен.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5	Змістовий модуль 6	
Назва модуля	Підприємство у системі господарювання		Капітал підприємства	Виробничі та кадрові ресурси підприємства	Ресурсна база розвитку підприємства	Результати діяльності і ефективність виробництва	Сучасні трансформаційні моделі підприємств
Теми лекцій	Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові Тема 2. Основи підприємництва Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання Тема 4. Види організаційних структур управління підприємствам		Тема 5. Основний капітал Тема 6. Оборотний капітал. Тема 7. Інтелектуальний капітал	Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність Тема 9. Оплата праці. Тема 10. Обґрунтування виробничої програми	Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і Тема 12. Інвестиції. Тема 13. Інноваційна діяльність. Тема 14. Організація операційної діяльності.	Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його Тема 16. Фінансово-економічні результати суб'єктів Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності. Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.	Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств. Тема 20. Трансформація і реструктуризація підприємств. Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.
Теми практичних занять	Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові Тема 2. Основи підприємництва Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання Тема 4. Види організаційних структур управління підприємствам		Тема 5. Основний капітал Тема 6. Оборотний капітал. Тема 7. Інтелектуальний капітал	Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці. Тема 9. Оплата праці. Тема 10. Обґрунтування виробничої програми	Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробничі Тема 12. Інвестиції. Тема 13. Інноваційна діяльність. Тема 14. Організація операційної діяльності.	Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його Тема 16. Фінансово-економічні результати суб'єктів Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності. Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.	Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств. Тема 20. Трансформація і реструктуризація підприємств. Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.
Самостійна робота	20 балів		15 балів	15 балів	20 балів	20 балів	15 балів
Поточний контроль	МК – 25 балів		МК – 25 балів	МК – 25 балів	МК – 25 балів	МК – 25 балів	МК – 25 балів
Разом 507, коефіцієнт: 542 / 60 = 8,45							
Екзамен 40 балів							
Загалом – 100 балів							

Рекомендовані джерела Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа), електронним навчальним курсом.

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- презентації;
- навчальні посібники;
- робоча програма навчальної дисципліни;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- електронний навчальний курс «Економіка підприємства» .

Рекомендована література Основна (базова)

1. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
2. Іванілов О. Економіка підприємства. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 728 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. Київ: НаУКМА, 2018. — 343 с.
4. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М.Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А.Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: ХНУВС. 2017. 192 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Х.: ХНАДУ, 2018. 292 с.
6. Лойко В.В. Економіка підприємства: [навч. посібн.] /В.В. Лойко, Т.П. Макаровська. К.: КНУТД, 2015. 267 с.

Додаткова

1. Loiko, V., Teremetskyi, V., Loiko, D., Ivanova, A., & Pozdieieva, K. (2022). Innovative potential of the consumer sector of the economy: financial, economic and legal aspects. *Amazonia Investiga*, 11(52), 155-164. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.52.04.17>
2. Loiko V. The impact of the pandemic on business development in Ukraine. *Baltic Rim Economics. Bre review*. Pan-European Institute. Finland. ISSUE # 2. 2021. p. 47.
1. Loiko V., Maliar S., Loiko Ye. Adaptation of the strategy of internet promotion of advertising services for management of an apartment building. *Economics, Finance and Management. Review*. 2021. Vol.1. P. 67-74.
2. Лойко В.В., Шемчук К.Р. Стан та перспективи розвитку безвідходних технологій в Україні в умовах прогресу циркулярної економіки. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. № 1 (7). С. 14-25.
3. Лойко В.В., Руденко В.С., Золотоверха А.В. Аналітичні аспекти впливу пандемії на розвиток бізнесу в Україні на засадах соціальної безпеки. Стратегії сталого розвитку

територій в умовах посткризового відновлення [текст]: [монографія] / під заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В.В., д.ю.н., проф. Устименка В.А. К.: Інтерсервіс, 2021. С. 249 – 267.

4. Лойко В. В., Лойко Є.М. Застосування інструментів інтернет-маркетингу як сучасного засобу рекламної діяльності підприємства. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2020. № 1(5). С.45-55. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/85/77>

5. Лойко В. В., Маляр С. А., Руденко М.В. Економіко-правові аспекти створення та функціонування об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 58–63. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.5.58](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.5.58)

6. Лойко В.В., Лойко Д.М., Руденко В.С. Розвиток домогосподарств України як складової економічної безпеки національної економіки. *Агросвіт*. 2020. № 13-14, С. 4-11. DOI: [10.32702/2306&6792.2020.13-14.4](https://doi.org/10.32702/2306&6792.2020.13-14.4)

7. Лойко В. В., Маляр С. А. Аналіз ефективності залучення інвестицій у розвиток житлово-комунальної інфраструктури. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 15–20. DOI: [10.32702/2306-6814.2020.3.15](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.3.15)

8. Лойко В. В., Зателепа А. І. Аналіз сучасного розвитку підприємств міста Києва в умовах євроінтеграції. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7027>. DOI: [10.32702/2307-2105-2019.5.3](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.3)

9. Лойко В. В., Обушний С. М., Жукова Ю. М. Аналіз ефективності залучення іноземних інвестицій в економіку Києва. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 10. С. 5–10. DOI: [10.32702/2306-6814.2019.10.5](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.10.5)

10. Loiko V.V. Economic development of Ukraine after 2014. *Baltic Rim Economics. Bre review*. Pan-European Institute. Finland. ISSUE # 4. 2019. p.43.

11. Рамський А.Ю., Лойко В.В. Проблема бідності працюючого населення в Україні. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. № 4 (52). С. 78-85.

12. Лойко В.В., Рамський А.Ю., Лойко Д.М. Формування інноваційного потенціалу національної економіки та розвиток ринку стартапів // Концепти інноваційного розвитку підприємництва [Текст]: [Монографія] / За заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В. В.; Національний університет «Києво-Могилянська академія». К.: Інтерсервіс, 2018. С. 83-91.

13. Лойко В.В., Семенюк А.С. Податок на додану вартість та його вплив на господарську діяльність підприємств [Електронний ресурс]. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20. Режим доступу до статті: <http://global-national.in.ua/issue-20-2017>

Інформаційні джерела:

1. Економіка підприємства II. Електронний навчальний курс [Електронний ресурс] / Київський університет імені Бориса Грінченка. 2020. Режим доступу: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20503>

2. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.1993 р. № 611. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/611-93-%D0%BF#Text>

4. Цивільний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.

6. Державна служба статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

7. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

8. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://nplu.org>.

9. Електронна бібліотека освітнього порталу. URL: <http://www.osvita.org.ua/library/>.

10. Історія Європейського Союзу. URL: <http://euinfo.tut.su/istoriya.htm>.